

Correcte benamingen van de kleurslagen bij duiven (1)

door Andy Verelst

Vergeleken met de andere secties van neerhofdieren is het kleurenpallet dat bij duiven kan voorkomen veel rijker. Wie dacht dat onze Watermaalse baardkriel met haar 30 erkende kleurtjes kampioen was, wel die heeft het mis. Dertig erkende kleurslagen is voor sommige duivenrassen een peulschil. Wat te denken van de Duitse Modena met z'n 73 erkende kleuren of de Steller kropper met 72? In totaal zijn er zo honderden verschillende kleurslagen bekend bij duiven. Het is dan ook niet moeilijk om te begrijpen dat er vaak vergissingen gebeuren bij het correct benoemen van al deze verschillende kleurslagen. Wanneer men op tentoonstellingen of in catalogi eens aandachtig let op de benamingen die de liefhebbers gebruiken om hun dieren in te schrijven (en die meestal door de clubs klakkeloos worden overgenomen) dan merkt men toch dat daar vaak heel veel wanorde in zit. Als men dan langs de kooien loopt en men bekijkt de dieren dan moet men vaststellen dat, zeker in sterk vertegenwoordigde rassen, de kleurslagen elkaar soms sterk afwisselen en exemplaren van dezelfde kleur lang niet altijd naast elkaar tentoongesteld zijn. Op buitenlandse tentoonstellingen is dat veel minder het geval omdat men daar veel meer werkt met de correcte officiële benamingen. Dat heeft als voordeel dat dezelfde dieren steeds samen zitten en dat wanneer een ras door meerdere keurmeesters beoordeeld wordt, alle dieren van dezelfde kleur door dezelfde keurmeester gekeurd worden.

Reeds enkele jaren tracht men binnen het VIVFN in het fokkersboek uitsluitend nog de correcte officiële benamingen te hantieren in de hoop dat de liefhebber zo stilaan 'opgevoed' geraakt en dat deze benamingen meer in gebruik zouden komen. Voor de sectie duiven is het corrigeren

van deze benamingen echter een lijdensweg omdat het zeer vaak ondoenbaar is om in te schatten welke kleurslag de fokker nu eigenlijk bedoeld. Een benaming als 'blauw' of 'rood(zilver)' kan, zoals verder uit dit artikel zal blijken, immers heel wat verschillende ladingen dekken. Omdat het onbegonnen werk is om al deze fokkers te contacteren en uit te zoeken om welke kleurslag het precies gaat, wordt dan maar 'gegokt' welke kleurslag het meeste kans maakt. Daardoor verbetert het fokkersboek wel qua correctheid van gebruikte benamingen maar daarom niet automatisch ook qua juistheid van deze gegevens. Vandaar het verschijnen van deze artikelenreeks die rijk geïllustreerd zal worden met foto's. De bedoeling is dat deze foto's en de bijbehorende uitleg ertoe zou leiden dat onze Vlaamse duivenfokkers de juiste benamingen gaan hanteren in de toekomst. Het starten van deze reeks op het ogenblik dat de aanvraagformulieren voor de fokkerskaarten van het volgende seizoen stilaan gaan ingevuld worden is zeker geen toevalligheid. In dit eerste deel zullen we ons concentreren op de basiskleurslagen en hun afgeleiden. In latere delen zullen de verschillende tekeningpatronen behandeld worden.

Een eerste belangrijke opmerking is dat kleurslagbenamingen steeds zo volledig mogelijk dienen te zijn. Een simpele korte benaming als zwart, blauw, geel, rood ... is vaak niet correct. In principe worden deze benamingen slechts gebruikt wanneer het gaat om volledig éénkleurige duiven waarvan het ganse gevederte egaal gekleurd is. In de praktijk zal slechts een klein deel van de geshowde dieren zo gekleurd zijn. Een kleurslagbenaming hoort dus steeds te bestaan uit enerzijds de grondkleur en anderzijds de aanwezige tekening. Bovendien kan bij duiven beter ook nog een on-

derscheid maken tussen 'patroon' en 'tekening' waarbij men onder 'patroon' verstaat de aftekeningen die kunnen voorkomen bij de basiskleuren (b.v. geband, gekrast, geschubd, gezoomd, schimmel ...) en onder tekening de kleurverdeling tussen gekleurde en witte veervelden (b.v. getijgerd, gemonnikt, geëksterd, witstaart ...). Bij sommige kleurslagen is een combinatie van patroon en tekening mogelijk, b.v. een Gentse kropper in blauw gekrast witlap, bij andere kleurslagen is het patroon niet zichtbaar omdat het vleugeldek ook wit zal zijn, b.v. Gentse kropper blauw dominicaan. In dit deel van deze reeks over kleurslagen zullen we ons beperken tot kleur en patroon.

Drie basiskleuren en vier basispatronen

Deze vormen de basis voor de hoofdkleuren, de zogenaamde postduivenkleuren. Men zal deze vooral aantreffen bij de vormduiven waartoe ook alle postduivenrassen behoren. De drie basiskleuren zijn blauw, roodzilver en bruinzilver. De blauwe kleur is de oorspronkelijke kleur van de Rotsduif, de wilde voorouder van alle tamme duivenrassen. Het gaat om een blauwgrijze duif met een iets donkerdere hals, een bleker lichtgrijs vleugelschild en een blekere staart met een zeer donkere dwarsband juist voor het uiteinde. Het volstaat echter niet te zeggen dat men een bepaald ras fokt in 'blauw' want de blauwe grondkleur kan immers nog voorkomen in 4 verschillende patronen, nl. geband, ongeband, gekrast en donkergekrast. Een gebande duif vertoont op haar blekere vleugelschild twee donkere dwarsbanden die zo strak mogelijk afgetekend dienen te zijn. Bij een ongebande (foutieve oude benaming 'holvleugel') ontbreken deze en is het vleugelschild gewoon bleek. Bij de gekraste, vroeger in Vlaanderen ook 'geschelpte' genoemd, vertonen

Duitse Modena schietti, blauw zwartgeband.

Duitse Modena schietti, blauw ongeband.

Duitse Modena schietti, roodzilver geband.

Luikse reisdouf, roodzilver gekrast.

Belgische TT-reisdouf, blauwzilver donkergeband.

Duitse schoonheidspostduif, geelzilver geband.

Vlaanderse smierel, geelzilver gekrast.

Duitse Modena schietti, blauw witgeband.

Duitse Modena schietti, blauw bronsgekrast.

Duitse Modena schietti, blauwschimmel zwartgeband.

Duitse Modena schietti, roodzilverschimmel geband.

Belgische tuimelaar, rood.

Duitse schoonheidspostduif, dominant rood.

Lahore, dun.

Brünner kropper, geel.

Belgische TT-reisduif, dominant geel.

de vleugeldekveren langs weerszijden van de veerschachten een donkere vlek in dezelfde kleur als de vleugelbanden waardoor er op iedere veer nog slechts een bleek driehoekje overblijft. Bij de donkergekrasten zijn deze vlekken nog veel groter en blijft er van dit driehoekje nog slechts een fijn zoompje over met in het midden een puntje zodat er min of meer de vorm van een omgekeerde T ontstaat (men spreekt ook wel eens van T-patroon). In feite zijn er dus vier verschillende blauwe kleurslagen. Hun correcte benamingen zijn respectievelijk **blauw zwartgebånd, blauw ongebånd, blauw gekrast** en **blauw donkergekrast**. Bij de gebanden is het noodzakelijk te vermelden dat het om een zwartgebände gaat want er bestaan ook blauwe duiven met andere kleuren van banden (zie later), soms binnen hetzelfde ras. Tenslotte bestaat er ook nog de kleurslag **donker** waarbij het vleugelschild zo goed als volledig donker is maar ook de grondkleur op de rest van het lichaam volledig donker is geworden. Dit is een zeer extreme vorm van donkergekrast.

Het verraderlijke rood

De 'rode' duivenkleuren zijn een verraderlijk iets aangezien hier veel verwarring mogelijk is. Bij duiven bestaan er namelijk twee soorten rood. Het rood waarover we hier spreken is het zogenaamde 'postduivenrood'. In feite niets anders dan het postduivenblauw waarbij het blauwgrijze wijnrood is geworden en de vleugels en staart min of meer asgrijs (zilver). Op de staart ontbreekt de donkere dwarsband die bij blauw wel aanwezig is. Doordat deze duiven niet uniform rood zijn maar voor een zeer groot gedeelte deze bleekgrijze kleur vertonen, spreekt men van roodzilver en niet van rood. Echter opnieuw geeft dit te weinig informatie omdat ook hier de vier patronen kunnen voorkomen. Zo spreken we hier dus ook van **roodzilver gebånd, roodzilver ongebånd, en roodzilver gekrast**. De donkergekraste zijn

bijna egaal rood van vleugeldek en worden zeer vaak foutief als 'rood' aangeduid. De correcte benaming is echter **'dominant rood'** om het onderscheid te maken met de egaal rode kleur die we voornamelijk bij tuimelaars en kleurduiven aantreffen en die recessief vererft. Benamingen als 'roodgebånd', 'roodgekrast' of 'roodgeschelpt' zijn foutief en moeten vermeden worden. De benaming 'roodzilver' is onvolledig en dus ook foutief. Ook de benaming 'as-rood' die nog zeer vaak gebruikt wordt bij de King is niet correct. Het is niet omdat men in Amerika, het land van herkomst van dit ras, van 'ash red' spreekt dat wij deze benaming letterlijk moeten vertalen. De Belgische standaardcommissie verkoos terecht de logica te volgen, nl. slechts één benaming voor een kleurslag en deze niet al naargelang het ras te laten wisselen. Hetzelfde verhaal als voor roodzilver gaat op voor de bruinzilver kleurslagen, alleen is hier de donkergekraste variant niet erkend. We spreken dus van **bruinzilver gebånd, bruinzilver ongebånd, en bruinzilver gekrast**.

De verdunde basiskleurslagen

Naast de 12 reeds besproken basiskleurslagen (3 kleuren x 4 patronen) bestaat er voor elk van hen ook nog een verbleekte of verdunde vorm. Het gen verantwoordelijk voor deze verdunning bleekt de grondkleur en de kleur van het patroon iets op en heeft als neveneffect dat de jongen geen nestdons vertonen. Onder invloed van dit gen verandert blauw in blauwzilver. Het blauwgrijs wordt lichtgrijs en de slagpenen donker bruingrijs. Het patroon is eveneens donker bruingrijs. De correcte benamingen voor de kleurslagen zijn **blauwzilver donkergebånd, blauwzilver ongebånd, en blauwzilver gekrast**. Net zoals bij blauw zwartgebånd is de toevoeging 'donkergebånd' noodzakelijk. Wanneer roodzilver verdund wordt, verandert de wijnrode kleur in een goudgele en spreken we van geelzilver.

De correcte benamingen zijn **geelzilver gebånd, geelzilver ongebånd, geelzilver gekrast** en **dominant geel** (voor het donkergekraste patroon). Ook deze kleuren mogen opnieuw niet verward worden met het recessieve egaal gekleurde sierduivengeel (zie later). De verdunde vorm van bruinzilver is kakizilver en de benamingen zijn ook hier weer identiek met dien verstande dat bruin vervangen is door kaki. Deze reeks kleurslagen komt echter in ons land nauwelijks voor. Bij de blauwe kleurslag komt naast de blauwzilver verdunning ook nog een andere verdunning voor, met name de poederblauwe die dit jaar erkend werd bij de Belgische tentoonstellingsreisduif. De correcte benaming hier is **poederblauw gebånd** (of ongebånd of gekrast).

Witte, bronzen en sulfurkleurige patronen

Naast de tot hiertoe reeds besproken 24 theoretisch mogelijke basis 'postduivenkleuren', bestaan er voor de blauwe en bruinzilver kleurslagen en hun verdunde vormen ook nog varianten met een afwijkende patroonkleur. Deze kleur wordt steeds meegenomen in de benaming van de kleurslag. Al deze kleurslagen kunnen voorkomen met witte banden. Deze zijn dan wel nog afgeboord met een fijn donker zoompje. Men spreekt dan respectievelijk van **blauw witgebånd, bruinzilver witgebånd, blauwzilver witgebånd** en **kakizilver witgebånd**. Wanneer het patroon gekrast is, spreekt men niet van witgekrast maar van witgeschubd. Dus b.v. **blauw witgeschubd, bruinzilver witgeschubd**. Bij de donkergekraste vorm is het hele vleugelschild wit geworden m.u.v. van het fijne donkere zoompje dat de witte vlekken omzoomt en in dit geval spreekt men van **blauw witschild gezoomd** of **blauwzilver witschild gezoomd**. Wanneer het patroon zich nog sterker uitbreidt en het donkere zoompje verdwijnt ook nog helemaal dan spreekt men van **blauw witschild** en **blauwzilver witschild**.

Bij de kleuren blauw en bruinzilver kan de kleur van het patroon ook nog vervangen worden door brons. We spreken dan van **blauw bronsgeband** of b.v. **bruinzilver bronsgekrast**. De donkergekraste worden dan **donker bronschild gezoomd** en **bruinzilver bronschild gezoomd**. Wanneer de zoming volledig wegvalt, spreken we van **donker bronschild** en **bruinzilver bronschild**. Bij de verdunde kleurslagen blauwzilver en kakizilver wordt de bronskleur van het patroon mee opgebleekt en wordt 'sulfur'. We spreken dan van **blauwzilver sulfurgeband**, **kakizilver sulfurgekrast**, **blauwzilver sulfurschild gezoomd**, enz... Op deze reeks van benamingen bestaat één uitzondering, n.l. de Cauchois. Bij dit ras spreken we (om historische redenen) niet van brons en sulfur maar van rood en geel. Bovendien spreekt men hier ook niet van gekrast maar van geschubd. De correcte namen van de Cauchoisleerslagen zijn dan ook b.v. blauw roodgeschubd, blauwzilver geelgeband (niet blauw geelgeband!) enz.. Bij dit ras kent men ook een variant met roze banden of schubben.

Schimmel ?

Onder schimmel verstaat men het verbleken van de basiskleurslag door enerzijds een fijne witte spikkeling in kop en halskleur en anderzijds een lichte verbleking van de overige lichaamsveren. De kleur van staart- en slagpennen en het patroon blijft nagenoeg ongewijzigd. Aangezien schimmels enkel erkend zijn met banden maar ook de andere patronen theoretisch gezien perfect te fokken zijn, moet steeds 'geband' toegevoegd worden aan de benaming. Daarnaast dient ook steeds de basiskleur juist benoemd te worden (roodzilver ipv rood). De juiste benamingen zijn dan **blauwschimmel zwartgeband**, **blauwzilver schimmel donkergeband**, **roodzilver schimmel geband**, **geelzilver schimmel geband**, enz...

Eenkleurig

Naast alle reeds aangehaalde kleurslagen die allemaal over een patroon beschikten, bestaan er ook nog enkele effen kleurslagen zoals **zwart**, **wit**, **dun**, **bruin**, **rood** en **geel**. Dun is de verdunning van zwart en heeft een grijsbruine leverkleur die ook glanzend verlangd wordt. Niet te verwarren met echt bruin. Rood en zijn verdundkleur geel vererven recessief en zijn egaal gekleurd over het ganse lichaam. Men spreekt soms ook van sierduivenrood. De correcte benamingen zijn gewoon rood en geel. Al deze eenkleurigen (m.u.v. wit uiteraard) kunnen ook voorkomen met witte banden, witte schubben, witschild gezoomd. De juiste benamingen zijn in dat geval b.v. **zwart witgeband**, **rood witgeschubd**, **dun witschild gezoomd**, ...

Naast alle reeds besproken kleurslagen bestaan er nog zeer veel

rastypische kleuren en rastypische uitzonderingen. Uiteraard is het niet mogelijk deze allemaal hier te vermelden en af te beelden. Het reeds besproken pallet zal in combinatie met de tekeningen die in een vervolgartikel zullen besproken worden echter het gros van de gekende kleurslagen bij duiven uitmaken. Wie beide artikels aandachtig leest, moet in staat zijn om zijn dieren op een correcte wijze in te schrijven en de uniformiteit binnen de duivensectie op onze tentoonstellingen zo mee te verbeteren. Keurmeesters van duiven zouden deze materie feilloos moeten beheersen en in feite systematisch niet correcte benamingen op de keurkaarten verbeteren en zo continu de liefhebber wijzen op de juiste benamingen. Alles wordt zoveel eenvoudiger wanneer men dezelfde taal spreekt en men dus met eenzelfde benaming ook effectief hetzelfde voor ogen heeft.

King, blauw gekrast.